

FÉRFIAK JOGSZOLGÁLTATÁSA.

Írta: SZEGVÁRI SÁNDORNÉ.

Nem vagyok jogász és mégis hozzá merek nyúlni egy nagy súlyú jogi kérdéshez. Az esküdtbíróóság intézménye, mely minden támadás ellenére fennáll és fenn is fog maradni, bizonyítja, hogy a modern felfogás az élet, a halál, a becsület legmélyebb és legfájóbb jogi kérdéseiben és jogi kételyeiben nem bízik a jogászokban. Hanem az embert akarja bírónak ez esetekben, az embert maga egyszerű, hamisítatlan ősi igazságérzésében. Ez az ember akar most bennem megszólalni olyan hanggal, mely még nem hallatszik a törvénykezés csarnokaiban – a vádlott hangjától eltekintve –: a nő hangjával.

Az elnök, a bíró, a védő, az esküdt székein csak férfiak ülnek, pedig ítélnék nők felett is, ítélnék tettek felett, melyek a nő és férfi közötti viszonyból származnak, ítélnék olyan bűnök felett, melyek a nő legsajátosabb természetéből, női ösztönéletéből nőttek ki.

Ítélnék gyakran felületesen, igazságtalanul, sokszor az emberi társadalmat veszedelemmel fenyegető módon.

Egy elhagyott leány elkeseredésében, szegyenében, az erkölcsi és anyagi nyomor kettős irtózatában megöli újszülött gyermekét: börtönnel sújtják.

Egy másik hasonló esetben merényletet követ el a csirázó élet ellen. Elítélik. Börtönbe zárják.

Majdnem minden bűnügyben, melyben nő a vádlott, azt tapasztaljuk, hogy a vádlott nem erkölcsét összevetésszük, összezavarják általános emberi moralitásával, – egyikről a másikra következtetnek.

Ebből nemcsak, hogy adott esetekben igazságtalan ítélet lehet az eredmény, hanem ez az eljárás – amely gondolkodó nő szemében megfoghatatlan – felesleges, kínos tárgyalási botrányokat idéz elő és végkép és mindörökké megöli a vádlott női szegyenérzetének utolsó szikráját is.

Ellenben: Egy férfi leszúrja hűtlen feleségét. Felmentés!

Egy másik lebecskázza elhidegült kedvesének új szerelmesét. Felmentik!

Egy harmadik lelövi orozva azt a személyt, ki imádotolja anyagi boldogulásának útjában van. Felmentik!

Ezek nem e cikk céljára szerkesztett példák, hanem a jogszolgáltatás mindennapi eseményeinek árából kiragadott néhány eset.

Újra és újra tapasztaljuk, hogy a szerelem felhevülésében történt gyilkosságokat Themis istenasszony papjai igen enyhén ítélik meg.

Egy imént lezajlott nagy bűnpörben az államügyész a következőt mondta: „A szerelem a bűnös legnagyobb mentsége; mert a szerelem még akkor is tiszteltemélt és a legnagyobb érzés a világon, ha gyilkosságra visz”. Meg kell itt jegyezni: ez a szerelem egy hűtlen férj illegitim viszonya volt egy nőhöz, aki őt, a férfit, kitarotta. Micsoda gúny, kacaj vette volna körül azt a jogászt, ki analóg helyzetben levő nőt védett volna meg egy ilyen szerelemmel!

Az ügyész itt csak az általános férfifelfogást mondta ki, egyszerű, őszinte szavakkal. De ha az állam képviselője így beszél, csodálkozunk e akkor, ha a védőbeszédék fortélyai és szofizmái hálás közönségre találnak esküdtekben, közvéleményben egyaránt?

A féltékenységből gyilkoló férjet a család szentségének dicsóításával lehet kitűnően kihúzni a csávából. Pedig a „család szentsége” csak kifogás. Hisz látjuk, hogy az illegitim szerelem is, ha férfi a bűnös, motívumnak felismerve, okul szolgál enyhe megítélésre, sőt felmentésre is.

Különbösen is a család az élet szolgálatában áll és nem megfordítva. És a családnak csak addig van létjogosultsága, míg az életet kellőképpen szolgálja. Az élet fölötté áll a családnak és amaz nem lehet emennek áldozata. Az élet a legnagyobb szentség és a javak legnagyobbika az élet. Jóvátehetünk mindent, kárpótlást adhatunk mindenért, csak az életet nem adhatjuk többé vissza, ha azt egyszer kioltottuk.*

A férfibíró fent karakterizált hajlandóságának gyöke reit az ösztönélet mélységeiben kell keresnünk.

Tudjuk, hogy ősidőkben a legtöbb nász előzménye egy halálos kimenetelű vad küzdelem volt, a győztes lett az asszony. Szerelem, vérontás, halál szorosan összefüggtek egymással.

Ez a kapcsolat még ma is felmerül a férfi nemi-ösztönének mélyéből, ha heves szerelmi szenvedélye váltságokba sodorja; felmerül akkor is, ha más férfi ilyfajta tetteiről kell ítéletet mondania.

Darwin még a kéjgyilkosságot is ebből az at a viztluk tünetből magyarázza (az ösztönélet atavisztikus tünetei egyáltalában társadalomellenes formákat szoktak ölteni, így a hajlamból való prostitúció a nőknél, mely visszaesést jelent a promiszkuitás korába). Ezek ugyan végletek, de ilyen diszpozíciók könnyebb formái is súlyos

* Ha társadalmunk a nő házasságtörését nem tartaná még mindig a gyilkosságnál főbenjáróbb bűnnek, Szöke Jenő aligha merete volna válóperében kérni, hogy a bíróság gyermekeit neki ítélje meg, mert a gyermekeket nem lehet olyan asszonyra bízni, ki a házastársa kötelesség szentségét megszegi.” Egyébként Szöke nemcsak gyilkos, hanem mellesleg ugyancsak töredezte a házasságát. Szerk.

hibákat okoznak a csakis férfiak uralta társadalom berendezéseiben.

Nemrég egyébként klasszikus bizonyítékot szolgáltatott nekünk arra nézve, hogy a férfi szerelmi indulatában elkövetett vétségeinek eseteiben a törvény emberében eltűnik a jogász, sőt eltűnik néha a tiszta, egyszerű emberi logika is és csak a férfi dominálja akaratát és gondolatait. Ezt a bizonyítékot is államügyész szolgáltatotta. Olyan vádlotról volt szó, ki megölte felesége kedvesét. Az ügyész vádbeszédében pedig a következőket mondta: „Nem a jogász beszél most belőlem, hanem a férfi, és azt kérdezem a vádlottól: Miért nem hitta ki megbántóját párbajra, ha elégtételt akart?”

Íme, az ügyész, a vád, az állam képviselője az ilyen ügyben okvetlenül szükségesnek tartja a vérontást, ilyenkor elhallgat benne a jogász, és ő egy másik büntetendő cselekményt ajánl az elkövetett helyett.

Ez őszinte beszéd volt és mi asszonyok hálásak lehetünk ezért az őszinteségért, mely megkönnyíti nekünk a bizonyítást. Mert az ügyész maga mondta meg nekünk, hogy ilyenkor a férfi ítél, hallgat a j o g, hallgat az egyszerű emberi logika is, amely a párbajban elkövetett emberölést éppoly rossznak tartja – esetleg még visszataszítóbbnak, ha nem a megbántó, hanem a megbántott esik el – mint a gyilkosság.

A jogszolgáltatás kizárólagos férfiasága komoly társadalmi veszedelmeket rejt. Először is halmozódnak az igazságszolgáltatásba vetett bizalom megrendítései; tudja azt mindenki, aki a hírlapok törvényszéki rovatait figyelemmel kíséri. Másrészt meg jól ismerik a bűnös férfiak a bírók észjárását. A vádlottak minden igyekezete majd annak a bizonyítására irányul, hogy szerelem volt a tett legmélyebb rugója. (Ez helyettesíti ezután az enyhítő körülménynek kissé elkopott „pillanatnyi elmezavart”). Sőt attól is kell tartanunk, hogy ilyformán a szerelem látszata is elegendő lehet egy, talán a leg aljasabb motívumból elkövetett gonosztett indokolatlanul enyhe megítélésére.

Most az a kérdés: miképpen korrigáljuk az igazságszolgáltatásnak ezeket a hibáit?

A megoldás egyszerű: oly egyszerű és magától értetődő, hogy a Kolumbusz tojására emlékeztet.

Képtelen dolog az, hogy emberi ügyekben, férfiak és nők ügyeiben csak férfiak legyenek a bírók, a védők, az esküdtek. Ítélezésük nem lehet emberi, hanem csupán férfias, mint ahogy csak nőies lehetne a teljesen nők kezében nyugvó igazságszolgáltatás.

Az egyensúly csakis úgy jöhet létre, csak úgy eredményezhetünk lehetőleg igazságos ítéleteket, méltányos eljárást, ha a jogszolgáltatás minden intézményében a nők ugyanolyan részt kapnak, mint a férfiak.

Ahol az egyik nem ösztönyszerűen egyoldalú felfogása helytelenségekkel, igazságtalanságokkal fenyeget, ott annál tisztábban kristályosodik majd ki a másik nem kiegészítő természetéből kifolyólag a helyes, az emberileg igazságos ítélet.

Az igazságszolgáltatás terén is úgy, mint a kulturmunkában, mindenütt csak a férfi és nő együttműködése teremtheti meg azt a nyugalmat, azt a harmóniát, mely után a forrongó társadalom oly hevesen áhítozik.